

[Handwritten signatures and initials in blue ink]

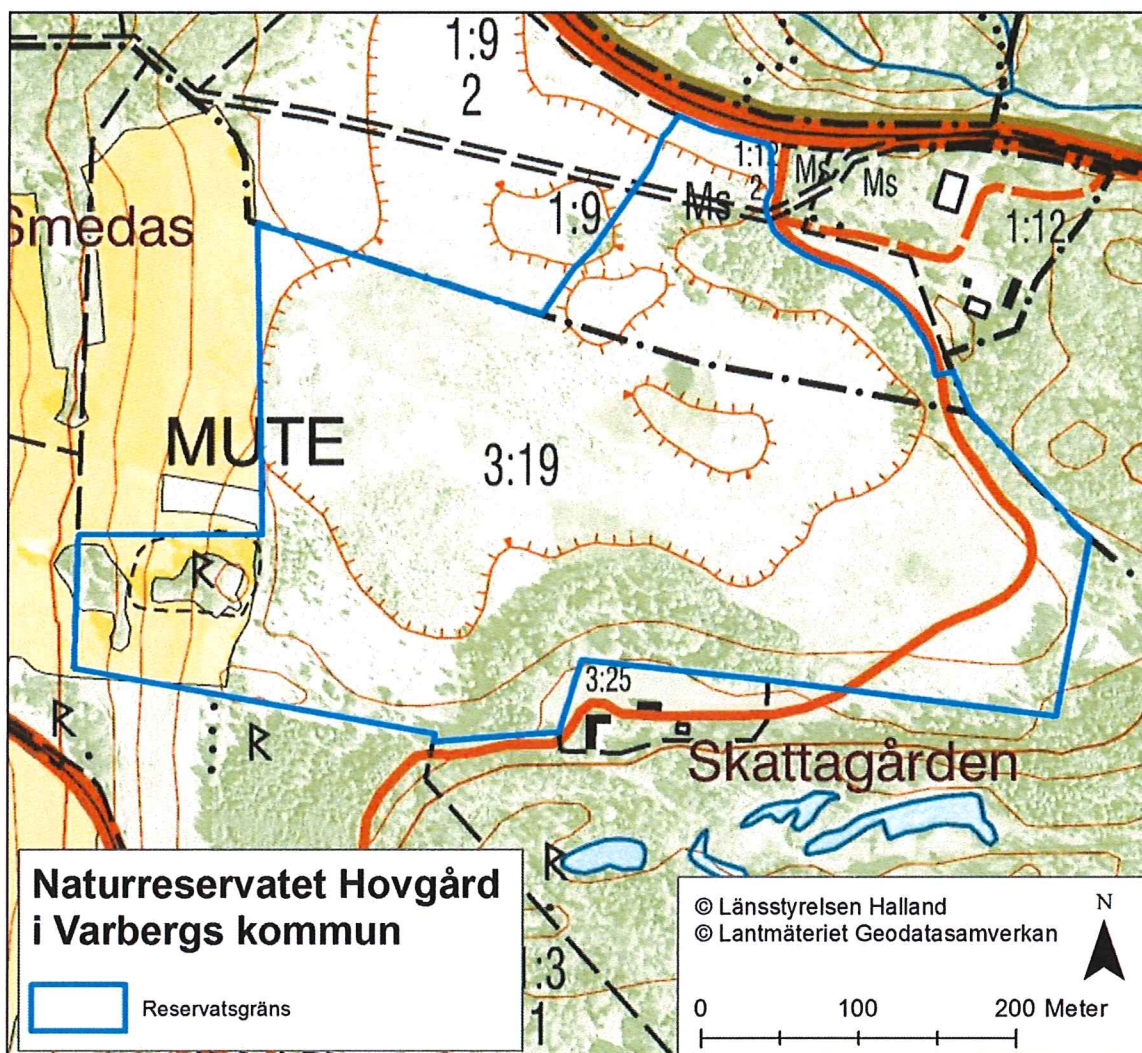
Bildande av naturreservatet Hovgård i Varbergs kommun.

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken att förklara området som avgränsas av blå heldragen linje på kartan på denna sida som naturreservat, med syfte och föreskrifter enligt nedan.

Reservatets gränser ska märkas ut i fält och dess namn ska vara Hovgård.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 1).

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden knuten till sandmiljöer. Naturreservatsbildningen syftar till att gynna en öppen miljö med sandblottor, varierande sandstrukturer, hög blomrikedom, blommande träd och buskar, inslag av död ved, fuktstråk samt de hotade eller på annat sätt skyddsvärda arter som är knutna till dessa miljöer.

Vidare är syftet att återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter. Reservatsbildningen ska garantera ett långsiktigt skötselåtagande för de hotade eller på annat sätt skyddsvärda arter som är beroende av hävd och markstörning för sin fortlevnad. Strukturer som bar sand med växter som producerar pollen och nektar ska finnas i den omfattning som krävs för att arter som lever i öppna sandmarker ska kunna förekomma i området på lång sikt.

Syftet med naturreservatet är också att inom ramen för ovanstående stödja allmänhetens möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser. Friluftsliv och rekreation grundat på allemansrätten ska kunna bedrivas i reservatet.

Syftet ska nås genom att:

- området skyddas från exploatering, uppodling, trädplantering och igenväxning.
- reservatsförvaltningen präglas av ett aktivt skötselarbete, där markstörning och hävd av vegetationen ses som viktiga komponenter i skötseln av området.
- igenväxta marker återställs till öppna, hävdpräglade marker.
- skötseln av området är flexibel och mottaglig för nya erfarenheter kring hur områdets hotade och skyddsvärda arter och naturtyper bäst gynnas.
- information och anläggningar för friluftslivet uppförs och underhålls.

Föreskrifter

I enlighet med 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad eller anläggning,
- 2 uppföra mast eller antenn, anlägga luft- eller markledning,
- 3 anlägga väg,
- 4 borra, spränga, schakta, gräva, markbearbeta eller bedriva täkt,
- 5 dika, dämna eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologi,
- 6 anordna upplag, tippa eller fylla ut,
- 7 kalka, gödsla eller sprida bekämpningsmedel,
- 8 avverka, gallra, röja, föryngra skog, så in växter eller på annat sätt påverka vegetationen,
- 9 framföra motordrivet fordon annat än på bilväg eller parkera annat än på anvisad plats,
- 10 inplantera för området främmande arter
- 11 ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grövre grenar,
- 12 bedriva jakt,
- 13 sätta upp tavla, affisch eller göra inskrift samt
- 14 utfodra vilt.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten tåla åtgärder inom området enligt följande:

- 15 utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
- 16 anläggning och underhåll av parkeringsplats och informationsskyltar enligt kartbilaga 2D,
- 17 naturvårdsbränning enligt kartbilaga 2D,
- 18 stängsling och bete i hela området,
- 19 slätter enligt kartbilaga 2E,
- 20 schaktning, grävning eller annan markstörning för att skapa bar sand eller jord enligt kartbilaga 2F,
- 21 utökning av våtmark enligt kartbilaga 2G,
- 22 avverkning, röjning, ringbarkning, ryckning, uppgrävning av träd och andra vedväxter, uppläggning av röjning- och avverkningsrester i större upplag för torkning inför borttransport och uppläggning av röjningsavfall i faunadepåer, i hela området, samt
- 23 lägga upp stenrösen, i hela området,
- 24 undersökningar och dokumentation av mark och vatten samt växt-, svamp- och djurliv.

Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas i reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

- 25 skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
- 26 skada, plocka eller samla in växter. Plockning av bär, matsvamp och enstaka exemplar av kärlväxter är dock tillåten förutsatt att arterna inte är fridlysta,
- 27 utan länsstyrelsens tillstånd använda fällor som fångar och/eller dödar ryggradslösa djur,
- 28 inplantera/sätta ut för området främmande arter,
- 29 utan länsstyrelsens tillstånd anordna lägerverksamhet eller tävlingar,
- 30 ställa upp eller parkera husvagn eller husbil i reservatet kl. 24:00 – 06:00,
- 31 elda,
- 32 sätta upp tavla, affisch, skylt eller göra inskrift,
- 33 framföra motordrivet fordon annat än på bilväg eller parkera annat än på anvisad plats,
- 34 medföra okopplad hund, samt
- 35 utan länsstyrelsens tillstånd genomföra vetenskapliga undersökningar som strider mot föreskrifterna.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för:

- breddning av väg 153 i riktning österut till två körfält vid anläggandet av ett stigningsfält som maximalt får överträda 20 meter innanför reservatets norra gräns. Behövs större område vid anläggningen krävs tillstånd av Länsstyrelsen,
- normal skötsel och underhåll av väg 153,
- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna 15-24,
- normal skötsel och underhåll av grusvägen som korsar reservatet,
- gällande rättigheter inom området, t.ex. servitut, ledningsrätt, nyttjanderätt och vägrätt. Tillstånd ska dock sökas från länsstyrelsen före åtgärder. Vid akuta åtgärder p.g.a. skador på ledningar eller andra anläggningar ska rättighetshavaren istället omgående informera länsstyrelsen om de åtgärder som vidtagits.
- länsstyrelsen eller den som länsstyrelsen uppdrar åt att plantera/sätta ut arter i naturreservatet i artbevarandesyfte (undantag från föreskrift 8 och 10).
- fortsatt åkerbruk på den lilla åkern i anslutning till Mute 3:25 (undantag från föreskrift 7 och 8, gäller ej plantering av träd).

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna om rätten att färdas och vistats i reservatet (med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken) gäller oberoende av om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen erinrar även om att andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet, eller som ett komplement till föreskrifterna är bland andra:

2 kap. 1, 6-8 §§ kulturmiljölagen (1988:950), fornlämningar

De fasta fornlämningar som återfinns inom reservatet är skyddande enligt lag. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning. Riksantikvarieämbetet och länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda, vårda och undersöka en fast fornlämning.

7 kap. 13-18 h §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelser

Strandskyddsområde berör de delar av reservatet som ligger inom 100 meter från sjöar och vattendrag. Strandskyddsbestämmelsernas syfte är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Åtgärder som kan skada eller motverka syftet med strandskyddet är, med vissa undantag, förbjudna.

11 kap. miljöbalken, vattenverksamhet, samt lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Med vattenverksamhet avses bland annat uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar, bortledning av vatten från eller grävning och rensning av vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge. Även åtgärder som utförs för att avvattna mark eller som utförs för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för ett visst ändamål är att betrakta som vattenverksamhet (markavvattning).

1 § terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594)

Körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk är, med vissa undantag, förbjuden.

4-9 §§ artskyddsförordningen (2007:845), fridlysta arter

Många arter är fridlysta. Det innebär att djuren och växterna inte får skadas eller störas, och i många fall även att fortplantningsområden och viloplats är skyddade. Alla fåglar, groddjur, kräldjur, fladdermöss samt orkidéer är fridlysta, och dessutom ett urval av andra organismer.

Beskrivning av området

Området är 15,0 ha och utgörs av ett före detta grustag, där täkten upphört för ungefär 10 år sedan och som sedan successivt efterbehandlats genom att slänter schaktats ut och matjord har lagts på. Omgivningarna utgörs främst av öppen jordbruksbygd. I närheten till täkten ligger naturreservatet Gässlösa och Skärte.

I området finns idag en sparsam ängsflora, öppna sandbrinkar och fuktiga partier med vattenspegel. Sandiga och grusiga partier finns kvar i form av ett par öppna sandbrinkar i anslutning till fuktstråket. De fuktiga/blöta partierna är grunda och torkar snabbt ut på sommaren. I dagsläget är 16 rödlistade arter kända från området men det är ofullständigt undersökt och det verkliga antalet är sannolikt betydligt fler. I dagsläget växer området snabbt igen med båda björk- och tallsly och området är i akut behov av åtgärder.

Uppgifter om reservatet

Namn	Hovgård
Kommun	Varberg
Församling	Himledalen
Areal	15,0 hektar
Lägesbeskrivning	Beläget nära Rolfstorp ca 1 mil öster om Varberg
Mittkoordinater SWEREF 99 TM	N 6336195, E 0348019
Naturgeografisk region	Området ligger i gränzonen mellan Södra Hallands kustland (region 10) och Sydsvenska höglandet myrrika västsida (region 11).
Naturvårdsregister-ID	2045059
Förvaltare	Länsstyrelsen

Fastigheter och särskilda rättigheter redovisas i bilaga 4.

Ärendets handläggning

Den biologiska mångfalden i sand- och grustäkter har uppmärksammats allt mer de senaste åren. Tidigare ansågs täkter vara sterila och fula sår i landskapet men idag vet man att täkterna har höga naturvärden då de utgör hem för ett stort antal arter. Hovgårds naturvärden uppmärksammades i och med en täktinventering 2009 och 2011 inleddes arbetet med ett långsiktigt skydd.

Naturreseptatet berör två fastigheter och Naturvårdsverket tecknade en överenskommelse om intrångsersättning 2014 för fastigheten Varberg Hovgård 1:9. Förhandling om köp pågår för fastigheten Mute 3:19 samt om nyttjanderätt för vägen in till reservatet. Remissyttranden samt bemötanden finns sammanfattade i bilaga 5.

Skäl till beslut

Skäl till beslut är den särpräglade naturtypen grässandhed med dess ytor av blottad och bar sand. Det tidigare grustaget har redan höga naturvärden och det finns en stor potential att med restaurerings- och skötselåtgärder ytterligare höja dessa framöver.

Länsstyrelsens bedömning

I Hallands län utfördes en omfattande inventering av sand- och grustäkter 2009. Totalt inventerades 65 täkter utifrån biologisk mångfald där fokus låg på insekter med stora krav på sandmiljöer. Hovgårdstakten kom på 12:e plats över värdefulla täkter och här hittades då totalt 11 rödlistade arter.

Området ligger strategiskt i odlingslandskapet, med flera sand- och grusområden i närheten. Det har tidigare hittats sandödla i området, så sent som 2005. Sandödla har ett eget åtgärdsprogram ”Åtgärdsprogram för sandödla 2014-2017” och det planerade reservatet och dess skötsel följer de riktlinjerna som finns i programmet.

Vidare är naturreseptatsbildningen viktigt ur ett friluftslivsperspektiv. Genom detta beslut säkerställs möjligheten till rekreation och friluftsliv i ett attraktivt, naturområde även för framtida generationer. I angränsning till reservatet finns ett annat välbesökt naturreseptat, Gässlösa.

Hovgård är i behov av akuta restaureringsåtgärder och sedan löpande skötsel om områdets naturvärden ska kunna bestå. Följaktligen behövs också en långsiktig finansiering av skötseln, vilket möjliggörs genom bildande av naturreseptat. I samband med beslut om reservatsbildning skrivs också en skötselplan som ger långsiktigt vägledning vid skötsel och restaureringsinsatser inom naturreseptatet.

Beslutet om bildande av naturreseptat reglerar vilka åtgärder som får vidtas inom området. Utan en sådan reglering riskerar områdets naturvärden att utarmas eller

gå förlorade genom t.ex. trädplantering, igenväxning, gödsling, insådd av vallgräs, bebyggelse, intensivbete eller annan olämplig hävd.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd, Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt Sveriges miljö kvalitetsmål.

Förenlighet med andra områdesbestämmelser, planer och miljömål

Reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Reservatsbildningen bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen *Ett rikt växt- och djurliv* och *Ett rikt odlingslandskap*.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att avgränsningen av området, reservatets omfång och föreskrifternas utformning i detta beslut innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

Deltagande i beslutet

Beslut i ärendet har fattats av landshövdingen Lena Sommestad. I beslutet deltog även länsråd Jörgen Peters, naturvårdsdirektör Henrik Martinsson och naturvårdshandläggare Monica Mathiasson.

I handläggningen deltog antikvarie Jenny Nord, länsjurist Idakarin Bladh, planarkitekt Josefine Carlsson och naturvårdshandläggare Christian Harlos, den senare har varit föredragande.

Lena Sommestad
Landshövding

Christian Harlos
Naturvårdshandläggare

Bilagor

Bilaga 1	Skötselplan	
Bilaga 2	Kartor	2A Översiktskarta 2B Skötselområden 2C Skötselkarta 2D Karta med bestämmelser enligt 7kap. 6 § miljöbalken 2E Karta med bestämmelser enligt 7kap. 6 § miljöbalken 2F Karta med bestämmelser enligt 7kap. 6 § miljöbalken 2G Karta med bestämmelser enligt 7kap. 6 § miljöbalken 2H Friluftslivkarta
Bilaga 3	Rödlistade och regionalt intressanta arter	
Bilaga 4	Fastigheter och särskilda rättigheter	
Bilaga 5	Remissyttranden	